

Marica Bohinc, višja medicinska sestra
Vzgojnovarstveni zavod Kranj
Anica Javornik, višja medicinska sestra
TOZD Socialna medicina in higiena Gorenjske
Kranj

Sanitarno-higienski red v vzgojnovarstvenih organizacijah

IZVLEČEK. *Delavci v vzgojnovarstvenih organizacijah so pri delu z otroki dolžni upoštevati sanitarno-higienska in varstvena določila. Sanitarno-higienski red, ki je bil sprejet na strokovnem posvetu z vodji vzgojnovarstvenih enot Gorenjske marca letos, vsebuje določila o umivanju rok, delitvi hrane, mikroklimatskih razmerah, čiščenju in razkuževanju igrac, o opremi, pripomočkih in sanitarijah ter o shranjevanju čistega perila. Razmejena je tudi odgovornost posameznih delavcev za pravilno izvajanje sprejetih določil.*

SANITARY AND HYGIENIC MEASURES IN NURSERY SCHOOLS. *The staff working in the nursery schools have to adhere to the established sanitary and hygienic principles. The sanitary and hygienic measures adopted by the principals of the nursery schools of Gorenjska, meeting in March 1982, involve a number of instructions for washing hands, providing and distributing meals, maintaining optimum microclimate, cleaning and disinfecting toys, equipment and toilets as well as storing clean linen. The range of accountability for implementation of the adopted measures has been determined for each of the nursery school staff.*

Na podlagi večletnega spremljanja sanitarno-higienskega reda v vzgojnovarstvenih organizacijah (VVO)*, smo prišli do spoznanja, da do sedaj nismo imeli sistematično izdelanih strokovnih navodil za vzgojitelje pri izvajanju preventivnih mer in higiensko-profilaktičnih ukrepov pri delu z otroki.

Sanitarno-higienski red je namenjen vodjem enot za boljšo organizacijo dela kot pripomoček vzgojnemu osebju pri neposrednem delu z otroki ter strokovnim delavcem, ki spremljajo izvajanje teh navodil.

Sprejeli smo ga dne 3. 3. 1982 na strokovnem posvetu v Kranju z vodji vzgojnovarstvenih enot (VVE)** Gorenjske.

Delavci v VVO so dolžni vzdrževati red in čistočo v vseh prostorih, ki jih uporabljajo; opremo in pripomočke morajo po uporabi zapustiti čiste.

Delavci so dolžni pri svojem delu upoštevati sanitarno-higienska in varstvena določila.

Umivanje rok:

- pred pričetkom dela z otroki;
- pred negovanjem otrok in po njem;

- po izplakovanju kahllic in po pospravljanju;
- po uporabi WC kabine;
- pred delitvijo hrane in po hranjenju;
- po vsakem umazanem delu;
- za brisanje rok uporabljajo papirnate brisače ali individualne brisače iz frotirja ali bombaža z uporabo tekočega ali trdega milnega sredstva;
- roke je treba obrisati tako, da so popolnoma suhe.

Delitev hrane (odgovorna je vodja oddelka):

- pred delitvijo hrane je treba pobrisati mize v bivalnih prostorih z rastopino detergenta s posebnim vedrom in krpo; vedro je treba dnevno mehanično čistiti;
- po čiščenju z rastopino detergenta je treba mize razkužiti;
- umivanje rok pred delitvijo hrane;
- pri delitvi hrane uporablja oseba ustrezni jedilni pribor glede na vrsto jedi;
- pri delitvi hrane oseba uporablja beli zaščitni predpasnik;
- predpasnike, ki se uporabljajo pri delitvi hrane, je treba hraniti v posebnem prostoru pred kuhinjo ali v kuhinjskem prostoru na obešalniku;
- otroci uporabljajo papirnate zaščitne serviete;
- otroci od drugega leta starosti dalje uporabljajo ustrezni jedilni pribor;
- otroci nad petim letom starosti naj se navajajo na samopostrežni način prehranjevanja;
- sadje mora biti pokrito do delitve;
- posodo z ostanki hrane je treba po obroku odstraniti.

Čiščenje in razkuževanje igrač (odgovorna je vodja oddelka)

Postopek za PVC igrače:

- mehanično čiščenje s toplo vodo in dodatkom detergenta in ščetko;
- izplakovanje pod vročo tekočo vodo;
- razkuževanje (po navodilih sredstva za razkuževanje);
- izplakovanje pod vročo tekočo vodo in odcejanje na prelikani krpi pod baktericidno svetilko.

Mehke igrače:

- glede na stopnjo umazanosti pranje v pralnem stroju oziroma pranje s peno;
- zračenje mehkih igrač glede na pogoje;
- razkuževanje pod baktericidno svetilko (30 minut, v oddaljenosti 25 cm);
- v jasljih vsakodnevno, v vrtcu enkrat tedensko.

* VVO — vzgojno varstvena organizacija;

** VVE — vzgojnovarstvena enota;

Čiščenje in razkuževanje kahlic:

- izplakovanje kahlic in mehanično čiščenje (varuhinje, medicinske sestre in vzgojiteljice);
- razkuževanje (čistilka); v jaslih lahko to opravlja vzgojiteljica ali medicinska sestra.

Mikroklima (odgovorna je vodja VVO)

- temperatura v bivalnih prostorih naj bo od 19—20° C, v prostorih za nego otrok 23° C, z možnostjo dodatnega ogrevanja;
- zrak se mora vsako uro najmanj trikrat menjati (vodja skupine);
- za vlaženje zraka v jasličnih oddelkih skrbimo z gejzirom, posodami z vodo na radiatorjih ali vlažnimi, čistimi pleniciami, ki se večkrat na dan zamenjajo; kadar vlažimo zrak z gejziri je treba dnevno menjati vodo in po uporabi gejzir očistiti;
- v oddelkih naj znaša relativna vlažnost do 65 odstotkov;
- okna morajo imeti možnost zasenčenja.

Prezračevanje

- pred spanjem otrok (za izvedbo je odgovorna sprejemna varuhinja);
- pred hranjenjem otrok in po njem (za izvedbo od druge do pete alinee je odgovorna vodja oddelka);
- po negovanju otrok;
- pred spanjem otrok;
- med jutranjo telovadbo in v času bivanja otrok na prostem;
- prezračevanje sanitarnih prostorov in garderobnih prostorov naj se opravi v dopoldanskem času čim večkrat.

Sanitarije (odgovornost se določi v poslovniku del in nalog)

- za brisanje rok otrok se uporabljajo papirnate brisače ali individualne bombažne ali frotir brisače, označene za vsakega otroka posebej; menjati jih moramo glede na umazanost in mokroto;
- brisače se odlagajo v posebne PVC posode; čimprej jih moramo oddati v pralnico; v vrtcih, kjer ni pralnice se brisače shranjujejo v platnene vreče na stojalu;
- ločiti moramo suho perilo od umazanega;
- ločiti moramo s fekalijami umazano perilo od ostalega perila (v jaslih moramo imeti dve pokriti posodi);
- brisanje tal s posebno krpo po vsakem umivanju rok otrok.

BOLJE JE SPLOH NE PREMIŠLJATI, KOT PREMALO RAZMISLITI.

Bernard

Spanje (odgovorna vodja oddelka)

- otrok mora imeti svojo ležalko, označeno z ustreznim znakom;
- v vrtcih je treba z enakim znakom, kot je ležalka, označiti tudi zgornje prevleke za odeje;
- otroci se v igralnici slečejo naenkrat, med slačenjem ne sme biti prepriha;
- med spanjem otrok je treba skrbeti, da otroci niso pregreti in da jih ne zebe;
- prevleke na ležalkah preoblačimo na dva do tri tedne; če je mokra, pa jo takoj preoblečemo (odgovorna je varuhinja ali medicinska sestra);
- v jaslilih in varstvenih družinah poteka preoblačenje ležalk in odej tedensko;
- ležalke morajo biti pri spanju v cik-cak položaju;
- ležalke ne preoblačimo v prisotnosti otrok;

Čiščenje in razkuževanje ležalk, posteljic, previjalnih miz in igralnih blazin

Vodja VVE pripravi urnik preoblačenja in čiščenja ležalk, previjalnih miz, igralnih blazin in posteljic (za izvedbo je od prve do pete alinee odgovorna vodja oddelka, za čisto in sedmo pa vodja enote):

- vlažno čiščenje in razkuževanje ogrodja posteljic, ležalk poteka v jaslilih tedensko;
- umazano perilo se odlaga v posebno pokrite PVC posode, ki so shranjene v za to določenem prostoru;
- dnevno vlažno čiščenje previjalnih miz po sprejemu otrok in dnevno razkuževanje;
- zračenje posteljnih vložkov, penastih vložkov in odej tedensko;
- zračenje igralnih blazin dnevno;
- sončenje posteljnih vložkov, penastih vložkov enkrat do dvakrat letno (za organizacijo odgovorna vodja enote);
- čiščenje odej — kemično ali pranje v pralnem stroju enkrat letno.

Čiščenje garderob v vrtcu in jaslilih (odgovorna je vodja oddelka):

- po jutranjem sprejemu otrok in po vrnitvi otrok s sprehoda je treba mokro očistiti talne površine v sprejemnem prostoru.

Vzdrževanje garderobnih omaric (odgovorna je vodja oddelka):

- tedensko je treba očistiti notranjost garderobnih omaric.

Higiena dud (odgovorna je vodja oddelka):

- kadar otroci dud ne uporabljajo, jih odložijo medicinske sestre v individualne pokrite posode;

— dnevno je treba dude izplakovati pod vročo tekočo vodo in enkrat tedensko prekuhati.

Vzdrževanje pripomočkov za čiščenje zob (odgovorna je vodja oddelka):

— čiščenje zobnih ščetk in lončkov z detergentom in splakovanje pod vročo tekočo vodo enkrat tedensko;

— čiščenje PVC posode s pokrovom za shranjevanje pripomočkov pri čiščenju zob z detergentom in splakovanje pod vročo tekočo vodo enkrat mesečno (pripravi se urnik čiščenja);

— celoten pribor za umivanje zob se razkužuje s formalinskimi tabletami (po navodilih zobozdravstvene službe).

Vzdrževanje glavnikov in krtačk za lase (odgovorna je vodja oddelka):

— po vsaki uporabi je treba glavnik sprati s krtačko pod vročo tekočo vodo; hranimo ga v posodi z raztopino razkužilnega sredstva (npr. v litrskem kozarcu ali v ledvički).

Transportiranje umazanega perila ne sme potekati istočasno s transportom čistega perila in hranjenjem otrok.

Shranjevanje čistega perila

Čisto perilo shranjujemo v zaprti omari v za to določenem prostoru.

Za strokovne preglede v jaslilih in razvojnih oddelkih je treba zagotoviti posebno zaščitno obutev (PVC vrečke za čevlje).

Predlog sanitarno-higienskega reda velja tudi za razvojne oddelke.

ČE OBRAVNAVAŠ ČLOVEKA KOT ČLOVEKA IN NJEGOV ODNOS DO SVETA KOT ČLOVEŠKI ODNOS, LAHKO LJUBEZEN VRAČAŠ LE Z LJUBEZNINO, ZAUPANJE Z ZAUPANJEM. ČE ŽELIŠ VPLIVATI NA DRUGE LJUDI, MORŠ DEJANSKO BITI ČLOVEK, KI DELUJE SPODBUJAJOČE IN KOT ZGLED ZA DRUGE LJUDI.

**Marx-Engels, Rani radovi, Naprijed
Zagreb 1976, 312.**